

คำพิพากษาฎีกาน่าสนใจ : ปัญหาความรับผิดในทาง
ละเมิดกรณีรถยนต์หายใครรับผิดชอบ

ทีปกร โกมลพันธุ์พร
นริสา เอี่ยมอำนวย

คำพิพากษาฎีกาน่าสนใจ : ปัญหาความรับผิดในทางละเมิด กรณีรถยนต์หายใครรับผิดชอบ

ทีปกร โกมลพันธ์พร*

นริสา เอี่ยมอำนวย**

ในอดีตมนุษย์เราต้องการเพียงปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ในการดำรงชีวิต แต่เมื่อโลกพัฒนาก้าวหน้ามาถึงขีดสุด ปัจจัยสี่ย่อมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพอีกต่อไป ความก้าวหน้าของโลกส่งผลให้มนุษย์ต้องการปัจจัยอื่น ๆ มาเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตไร้สาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รถยนต์ อย่างไรก็ตามรถยนต์จัดว่าเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่มีอัตราการถูกโจรกรรมในแต่ละปีสูงขึ้นมาก¹ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร จากการสำรวจสามารถสรุปได้ว่า บริเวณลานจอดรถของห้างสรรพสินค้าในย่านชานเมือง ลานจอดรถของตลาดขนาดใหญ่ ลานจอดรถและบริเวณโดยรอบอาคารชุดพักอาศัยขนาดใหญ่ย่านชานเมืองเป็นสถานที่ที่มีสถิติเกิดเหตุรถยนต์สูญหายบ่อยครั้งที่สุด² และเมื่อเกิดเหตุโจรกรรมรถยนต์ขึ้นในสถานที่ต่าง ๆ ข้างต้น ผู้เสียหายย่อมต้องหาผู้รับผิดชอบเพื่อเยียวยาความเสียหายในทางแพ่งที่เกิดขึ้น

ดังนั้น บทความนี้จะศึกษาเกี่ยวกับกรณีความรับผิดในทางแพ่งอันเนื่องมาจากรถยนต์สูญหายในกรณีต่าง ๆ ตามแนวคำพิพากษาฎีกาประกอบข้อสังเกตที่น่าสนใจ

*ผู้พิพากษาประจำศาล; น.บ. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, น.บ.ท., LL.M. in International Commercial Law University of Leicester, LL.M. in Tax Law Queen Mary, University of London.

**ทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท ที่ปรึกษากฎหมายสากล เอส.เจ., น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, LL.M. in Business Laws (English Program) Thammasat University.

¹[Online], available URL: <https://www.autoinfo.co.th/article/10880/2560> (เมษายน, 10).

²[Online], available URL: http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1436255296, 2560 (เมษายน, 10).

1. กรณีรถยนต์สูญหายในห้างสรรพสินค้า

1.1 เมื่อรถยนต์ของลูกค้าสูญหายไปจากบริเวณลานจอดรถของห้างสรรพสินค้า เนื่องจากพนักงานรักษาความปลอดภัยไม่รอบคอบ ไม่สอดส่องตรวจตราอย่างใกล้ชิด จะถือว่าเป็นการกระทำโดยงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของห้างสรรพสินค้าโดยประมาทเลินเล่อ อันเป็นการกระทำละเมิด ได้หรือไม่ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2048/2559 รถคันที่โจทก์ (บริษัทประกันภัย) รับประกันภัยไว้สูญหายไปจากบริเวณลานจอดรถของห้างจำเลยในขณะที่ ส. ผู้เอาประกันภัยขับนำไปจอดไว้แล้วเข้าไปซื้อสินค้าภายในห้างจำเลยเพราะเกิดจากการกระทำของพนักงานรักษาความปลอดภัยของห้างจำเลยที่ไม่รอบคอบ ขาดการสังเกตและสอดส่องตรวจตราดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการโจรกรรมที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จำเลยต้องปฏิบัติในการให้บริการแก่ลูกค้า อันเป็นการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลย เมื่อการงดเว้นนั้นเป็นเหตุให้มีคนร้ายลักรถคันที่โจทก์รับประกันภัยไป จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้เอาประกันภัย จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนตามวงเงินคุ้มครองกรณีรถยนต์สูญหายแก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว โจทก์ย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยเรียกให้จำเลยผู้กระทำละเมิดชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันถัดจากวันที่โจทก์ชำระได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 14218/2558 จำเลยที่ 3 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 ให้ดูแลรักษาความปลอดภัยโดยมีจำเลยที่ 1 เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 2 ซึ่งจำเลยที่ 3 ประกอบกิจการห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ย่อมมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยรถยนต์ของลูกค้าตามสมควร การที่จำเลยที่ 3 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 ดูแลรักษาความปลอดภัยบริเวณลานจอดรถจึงเป็นการมอบหมายให้จำเลยที่ 2 และลูกจ้างของจำเลยที่ 2 ทำการดูแลรักษาความปลอดภัยแทนจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 2 จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ 3 ในการดูแลรักษาความปลอดภัย โดยจำเลยที่ 1 มีหน้าที่รับบัตรจอดรถคืนจากผู้ขับรถ เมื่อปรากฏว่ามีผู้ขับรถคันที่โจทก์รับประกันภัยออกจากลานจอดรถของจำเลยที่ 3 โดยบัตรจอดรถยังอยู่กับ ช. และไม่ปรากฏว่ามีการคืนบัตรจอดรถหมายเลขทะเบียนเดียวกับรถคันที่โจทก์รับประกันภัย พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าจำเลยที่ 1 ไม่ปฏิบัติหน้าที่เรียกคืนบัตรจอดรถจากคนร้ายเป็นเหตุให้รถที่โจทก์รับประกันภัยถูกลักไป อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ 1 ที่ไม่ดูแลรักษาความปลอดภัยรถยนต์ของลูกค้าตามสมควร จำเลยที่ 3 ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ฐานเป็นตัวการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 427 ประกอบมาตรา 425 โจทก์รับประกันภัยรถยนต์พิพาทจาก ช. ซึ่งประมวล

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าความวินาศภัยนั้นได้เกิดขึ้นเพราะการกระทำของบุคคลภายนอกไซ้ ผู้รับประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเพียงใด ผู้รับประกันภัยย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยและของผู้รับประกันภัยซึ่งมีต่อบุคคลภายนอกเพียงนั้น” ดังนี้ เมื่อโจทก์ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยเรียกร้องจากผู้ทำละเมิดได้ตามบทบัญญัติดังกล่าว

ข้อสังเกต: แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะไม่ได้ให้ความหมายของ คำว่า “การกระทำ” ไว้อย่างชัดเจนในประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่าการกระทำละเมิด อันก่อให้เกิดความรับผิดในทางแพ่งนั้นจะต้องมีการกระทำเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งการกระทำ (Action) มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การกระทำที่มีการเคลื่อนไหว และการกระทำที่ไม่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งในส่วนหลังนี้ เรียกว่า การกระทำโดยดเว้น³ จึงถือได้ว่าแม้ผู้กระทำละเมิดจะไม่ได้เคลื่อนไหว ร่างกายก็อาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดได้ เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อ ดังนั้นจึงเป็นการกระทำละเมิดในลักษณะประมาทเลินเล่อโดยดเว้น

1.2 ห้างสรรพสินค้าออกบัตรจอดรถให้แก่ลูกค้าที่นำมาจอดทุกคันโดยเขียนลงในบัตรอ่อน เฉพาะหมายเลขทะเบียน แต่ไม่ได้ระบุหมวดตัวอักษรหน้าหมายเลขทะเบียน ไม่ระบุวันเดือนปี เวลาที่รถยนต์เข้ามาจอดและไม่ได้เก็บค่าจอดรถ หากรถที่ลูกค้านำมาจอดสูญหาย ห้างสรรพสินค้าจะปฏิเสธความรับผิดในทางแพ่งโดยอ้างว่าห้างสรรพสินค้าไม่มีวัตถุประสงค์ในการรับฝากรถของลูกค้าที่นำมาจอดเพื่อให้บริการ ได้หรือไม่ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5800/2553 จำเลยที่ 1 ประกอบกิจการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในการรับฝากรถของลูกค้าที่นำมาจอดเพื่อให้บริการของห้างจำเลยที่ 1 แต่จำเลยที่ 1 ก่อสร้างห้างจำเลยที่ 1 อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ซึ่งกำหนดให้เจ้าของอาคารต้องมีที่จอดรถ จำเลยที่ 1 จึงต้องจัดสร้างที่จอดรถดังกล่าวและจำเลยที่ 1 ได้ว่าจ้างจำเลยที่ 2 ในการดูแลรักษาความปลอดภัยของห้างจำเลยที่ 1 ซึ่งในการนำรถยนต์เข้ามาจอดต้องรับบัตรจอดรถจากพนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 2 และเมื่อจะนำรถยนต์ออกต้องแสดงบัตรจอดรถที่ตรงกับหมายเลขทะเบียนรถต่อพนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 2 ตรวจดูว่าถูกต้องจึงจะอนุญาตให้นำรถออกจากห้างของจำเลยที่ 1 ได้ แม้จำเลยที่ 1 ไม่เก็บค่าจอดรถ แต่ก็เป็นการจัดที่จอดรถให้แก่ลูกค้าตามพระราชบัญญัติของกฎหมาย และตามพฤติการณ์ยังเป็นการให้บริการอย่างหนึ่งของห้างจำเลยที่ 1 ที่มีผลต่อยอดจำหน่ายสินค้าของจำเลยที่ 1 โดยตรง ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอื่น จำเลยที่ 1 จึงเป็นผู้ให้บริการตาม

³ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคท้าย บัญญัติว่า การกระทำให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 3 ทั้งห้าของจำเลยที่ 1 มีลูกค้าขับรถยนต์มาจอดและเข้าซื้อสินค้าเป็นจำนวนมากการดำเนินคดียอมเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคโดยส่วนรวมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 39 คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคโจทก์ยอมมีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาและแต่งตั้งให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแทนผู้บริโภคได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ในวันเกิดเหตุเวลาประมาณ 19 นาฬิกา ผู้บริโภคขับรถยนต์พิกัดไปจอดที่ลานจอดรถของห้างสรรพสินค้าของจำเลยที่ 1 โดยรับบัตรจอดรถจากจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 2 ที่ประจำอยู่ประตูทางเข้าของห้าง โดยจำเลยที่ 4 ได้เขียนกำกับหมายเลขทะเบียนรถยนต์ของผู้บริโภคไว้ในบัตรจอดรถก่อนมอบให้ผู้บริโภค เมื่อจอดรถแล้วผู้เสียหายได้เข้าไปซื้อสินค้าในห้างของจำเลยที่ 1 หลังจากนั้นประมาณ 50 นาที ผู้บริโภคได้กลับมาที่จอดรถ ปรากฏว่ารถยนต์พิกัดหายไปแล้ว โดยบัตรจอดรถยังอยู่ที่ผู้บริโภค การออกบัตรจอดรถให้เจ้าของรถยนต์ที่ผ่านเข้ามาจอดในลานจอดรถไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้เพียงพอ โดยเขียนกำกับเฉพาะหมายเลขทะเบียนแต่ไม่ได้ระบุหมวดตัวอักษรหน้าหมายเลขทะเบียน และบัตรอ่อนไม่ระบุวันเดือนปีและเวลาที่รถยนต์เข้ามาจอด จึงง่ายต่อการปลอมแปลงและนำมาใช้ซ้ำ การที่พนักงานรักษาความปลอดภัยปล่อยให้คนร้ายนำรถของผู้บริโภคออกจากลานจอดรถโดยไม่ระมัดระวังในการตรวจบัตรจอดรถโดยเคร่งครัด จึงเป็นผลโดยตรงที่ทำให้รถยนต์ถูกลักไป เป็นการประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ 3 และที่ 4 พนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นลูกจ้างที่กระทำในทางหน้าที่จ้างของจำเลยที่ 2 อันเป็นการละเมิดต่อผู้บริโภค ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 และ 425 จำเลยที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดต่อผู้บริโภค แม้ตามสัญญาว่าจ้างงานรักษาความปลอดภัยครอบคลุมเฉพาะการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้ว่าจ้างและลูกจ้างของผู้ว่าจ้างเท่านั้น แต่ตามสัญญาข้อ 1 ระบุว่านอกจากจำเลยที่ 1 ว่าจ้างให้จำเลยที่ 2 ทำการรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 1 และลูกจ้างของจำเลยที่ 1 แล้วยังรวมถึงตลอดถึงบรรดาทรัพย์สินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์หรืออยู่ภายใต้การควบคุมดูแลหรือครอบครองของจำเลยที่ 1 ซึ่งอยู่ในบริเวณห้างจำเลยที่ 1 ด้วย นอกจากนี้ยังได้ระบุในสัญญาว่าจ้างงานรักษาความปลอดภัย ข้อ 7.3 ว่า "ประสานงานและให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการป้องกันและปราบปรามโจรกรรม การก่อวินาศกรรม การก่ออาชญากรรมทุกรูปแบบตลอดจนการก่อความวุ่นวาย การจลาจลต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นภายในบริเวณสถานที่ของผู้ว่าจ้าง" ด้วย จึงย่อมรวมถึงรถยนต์ของผู้บริโภคซึ่งเป็นลูกค้าของจำเลยที่ 1 ที่มาจอดในบริเวณห้างและถูกคนร้ายลักไปเพราะการลักทรัพย์ถือเป็นการโจรกรรมและการก่ออาชญากรรมอย่างหนึ่ง จึงอยู่ในขอบเขตการว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยตามสัญญาว่าจ้างงานรักษาความปลอดภัย จำเลยที่ 2 จึงเป็นตัวแทนที่รับมอบหมายจากจำเลยที่ 1 ในการรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินในห้างจำเลยที่ 1 เมื่อจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ร่วมกันกระทำละเมิดทำให้รถยนต์พิกัดของ

ผู้บริโภครูดสูญหายไป จำเลยที่ 1 ในฐานะตัวการจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดซึ่งตัวแทนของจำเลยที่ 1 ได้กระทำไปในกิจการที่รับมอบหมายให้ทำแทนนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 427 ประกอบมาตรา 425

1.3 หากห้างสรรพสินค้าประกาศยกเลิกแจกบัตรจอดรถเปลี่ยนเป็นติดตั้งกล้องวงจรปิดแทน และมีการปิดประกาศว่าจะไม่รับผิดชอบต่อการสูญหายหรือเสียหายใด ๆ ซึ่งลูกค้าก็ทราบถึงการยกเลิก แจกบัตรจอดรถ แต่ยังไม่นำรถเข้ามาจอด เมื่อรถของลูกค้าสูญหายห้างสรรพสินค้าดังกล่าวจะยกเรื่องประกาศและข้อกำหนดของห้างสรรพสินค้ามายกเว้นความรับผิดชอบในทางละเมิด ได้หรือไม่ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 7471/2556 จำเลยเป็นห้างสรรพสินค้าขายปลีกและขายส่งสินค้าอุปโภคและบริโภค ย่อมต้องให้ความสำคัญด้านบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการเกี่ยวกับสถานที่จอดรถซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของลูกค้าที่จะเข้าไปซื้อสินค้าหรือใช้บริการ อื่น ๆ หรือไม่ แม้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 8 (9), 34 บัญญัติให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของอาคารต้องจัดให้มีพื้นที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การจราจร แต่จำเลยยังต้องคำนึงและมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของลูกค้าทั้งในชีวิตและทรัพย์สินมิใช่ปล่อยให้ลูกค้าระมัดระวังหรือเสี่ยงภัยเอาเอง การที่จำเลยเคยจัดให้มีการแจกบัตรสำหรับรถของลูกค้าที่เข้ามาในห้างซึ่งเป็นวิธีการที่ค่อนข้างรัดกุม เพราะหากไม่มีบัตรผ่าน กรณีจะนำรถยนต์ออกไปจะต้องถูกตรวจสอบโดยพนักงานของจำเลย แต่ขณะเกิดเหตุกลับยกเลิกวิธีการดังกล่าวเสียโดยใช้กล้องวงจรปิดแทนเป็นเหตุให้คนร้ายสามารถเข้าออกลานจอดรถห้างของจำเลยและโจรกรรมรถได้โดยง่ายยิ่งขึ้น แม้จำเลยจะปิดประกาศว่าจะไม่รับผิดชอบต่อการสูญหายหรือเสียหายใด ๆ รวมทั้งการที่ลูกค้าก็ทราบถึงการยกเลิกการแจกบัตรจอดรถ แต่ยังไม่นำรถเข้ามาจอดก็ตาม ก็เป็นเรื่องข้อกำหนดของจำเลยแต่ฝ่ายเดียวไม่มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบในการทำละเมิดของจำเลย

1.4 รถยนต์ของลูกค้าที่เข้ามาจอดภายในห้างสรรพสินค้าถูกลักไปแต่ลูกค้าไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ เมื่อห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดชอบเพื่อการละเมิด ห้างสรรพสินค้าจะปฏิเสธความรับผิดชอบโดยอาศัยเหตุว่าลูกค้าไม่ใช่เจ้าของรถยนต์ที่ถูกลักไป ได้หรือไม่ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ 11605/2553 พนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 1 มอบบัตรจอดรถซึ่งด้านหน้าระบุว่าจะต้องเสียค่าจอดรถชั่วโมงละ 10 บาท และหากทำบัตรจอดรถหายจะต้องถูกปรับ 200 บาท โดยต้องนำหลักฐานการเป็นเจ้าของรถมาแสดงให้แก่โจทก์และยินยอมให้โจทก์นำรถเข้าไปจอดในลานจอดรถของห้างฯ จำเลยที่ 2 เมื่อคนร้ายลักรถยนต์โดยขับรถฝ่าพนักงานรักษาความปลอดภัยออกไปด้วยความเร็วและไม่คืนบัตรจอดรถให้ แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยไม่ดำเนินการใด ๆ เพื่อแจ้งเหตุหรือสกัดจับ กลับรอกะทั่งโจทก์กลับมาจึงแจ้งให้

ทราบ การกระทำของพนักงานรักษาความปลอดภัยของจำเลยที่ 1 ดังกล่าวจึงเป็นละเมิด และจำเลยทั้งสองต้องร่วมกันรับผิดชอบค่าทรัพย์สินที่อยู่ภายในรถยนต์ดังกล่าวด้วย เนื่องจากเป็นผลโดยตรงจากการที่จำเลยทั้งสองประมาทเลินเล่อ แม้โจทก์ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์เก๋งที่ถูกคนร้ายลักไปโดยครอบครองรถยนต์เก๋งในฐานะเป็นเพียงหลักประกันการกู้ยืมเงิน แต่โจทก์ก็มีสิทธิใช้และมีหน้าที่บำรุงรักษารถยนต์เก๋งเพื่อส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของ เมื่อจำเลยทั้งสองกระทำละเมิดเป็นเหตุให้รถยนต์เก๋งถูกคนร้ายโจรกรรมไปในระหว่างที่โจทก์ครอบครองใช้สอยอยู่ โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรถยนต์เก๋งคันดังกล่าว ถือได้ว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของโจทก์เกิดขึ้นแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

2. กรณีรถยนต์สูญหายในที่จอดรถคอนโดมิเนียม หรืออพาร์ทเมนต์

กรณีรถยนต์ของผู้พักอาศัยในอพาร์ทเมนต์สูญหายไปจากที่จอดรถในอาคารจอดรถของอพาร์ทเมนต์ เมื่อผู้พักอาศัยเสียค่าบริการจอดรถเป็นรายเดือน อพาร์ทเมนต์จะต้องรับผิดชอบการละเมิดหรือไม่ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2559 จำเลยที่ 1 (ผู้ว่าจ้าง) ทำสัญญาว่าจ้างจำเลยที่ 2 (ผู้รับจ้าง) ให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้ว่าจ้าง ไม่ได้ว่าจ้างให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยของอพาร์ทเมนต์ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยของอพาร์ทเมนต์ ไม่ว่าผู้เช่าห้องพักจะจอดรถในอาคารหรือนอกอาคารจอดรถซึ่งจะเสียค่าบริการจอดรถเป็นรายเดือนหรือไม่ก็ตาม การรักษาความปลอดภัยในรถยนต์ไม่แตกต่างกันเพราะไม่ว่าจะจอดรถบริเวณใดจำเลยที่ 1 ก็ไม่ได้จัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยตรวจตราหรือรักษาความปลอดภัยของรถยนต์ การเรียกเก็บค่าจอดรถเป็นรายเดือนเป็นเพียงการอำนวยความสะดวกให้ผู้พักอาศัยเป็นทางเลือกหากต้องการจอดในอาคารเพื่อรถไม่เสียหายจากแสงแดดหรือฝนตก ดังนี้ ไม่อาจรับฟังเป็นปรัายถึงพฤติกรรมของจำเลยทั้งสองว่าจำเลยทั้งสองมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัย **ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะดูแลรักษาทรัพย์สินของผู้พักอาศัย** การที่รถยนต์ที่ ส. เอาประกันภัยไว้กับโจทก์สูญหายไป จึงมิใช่เป็นความผิดของจำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองไม่ต้องรับผิดชอบต่อ ส. ผู้เอาประกันภัย โจทก์ไม่มีอำนาจรับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยมาฟ้องจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 880 วรรคหนึ่ง

หมายเหตุ: คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1908/2559 ได้วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 (ผู้ว่าจ้าง) ทำสัญญาว่าจ้างจำเลยที่ 2 (ผู้รับจ้าง) ให้ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้ว่าจ้าง ไม่ได้ว่าจ้างให้ดูแล

รักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้พักอาศัยของอพาร์ทเมนต์ อีกทั้งแม้ผู้เช่าห้องพักจะจอดรถในอาคารหรือนอกอาคารจอดรถซึ่งจะเสียค่าบริการจอดรถเป็นรายเดือนหรือไม่ก็ตาม การรักษาความปลอดภัยในรถยนต์ไม่แตกต่างกันเพราะไม่ว่าจะจอดรถบริเวณใดจำเลยที่ 1 ก็ไม่ได้จัดให้มีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยตรวจตราหรือรักษาความปลอดภัยของรถยนต์ การเรียกเก็บค่าจอดรถเป็นรายเดือนเป็นเพียงการอำนวยความสะดวกให้ผู้พักอาศัยเป็นทางเลือกหากต้องการจอดในอาคารเพื่อรถไม่เสียหายจากแสงแดดหรือฝนตก เมื่อพิจารณาประกอบคำพิพากษาฎีกาที่ 2369/2557 ซึ่งวินิจฉัยว่านิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ 3 ไม่มีหน้าที่รักษาทรัพย์สินส่วนบุคคลมีเพียงหน้าที่ในการจัดการและดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดที่เกิดเหตุ รวมทั้งมีอำนาจกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับและมติ สัญญาที่จำเลยที่ 3 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัยก็มีข้อความระบุชัดเจนว่า จำเลยที่ 3 จ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัยให้แก่บรรดาทรัพย์สินของจำเลยที่ 3 ซึ่งหมายถึงทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดเท่านั้น จึงไม่รวมไปถึงรถยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลของโจทก์ในความครอบครองของ ส. ด้วย แม้จะมีการรับบัตรอนุญาตจอดรถยนต์และการตรวจสอบการขนของเข้าออกอาคารตามระเบียบรักษาความปลอดภัย แต่ก็ก็เป็นเพียงมาตรการให้เกิดความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยในอาคารชุด ทั้งเป็นการควบคุมผู้ใช้สอยอาคารจอดรถซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางในอาคารชุดมิให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ หาได้มีความหมายครอบคลุมไปถึงการรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้ใด (ดูคำพิพากษาฎีกาที่ 2369/2557)

คำพิพากษาฎีกาที่ 2369/2557 นิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ 3 ไม่มีหน้าที่รักษาทรัพย์สินส่วนบุคคลมีเพียงหน้าที่ในการจัดการและดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดที่เกิดเหตุ รวมทั้งมีอำนาจกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับและมติของเจ้าของร่วมตามพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ.2522 มาตรา 4, 17, 33, 36 และ 37 ซึ่งข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดจำเลยที่ 3 ระบุว่า จำเลยที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการดูแลทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดและให้มีอำนาจกระทำการใด ๆ ตามวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพักอาศัยและการใช้ทรัพย์สินส่วนกลางร่วมกัน สัญญาที่จำเลยที่ 3 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัยก็มีข้อความระบุชัดเจนว่า จำเลยที่ 3 จ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัยให้แก่บรรดาทรัพย์สินของจำเลยที่ 3 ซึ่งหมายถึงทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดเท่านั้น จึงไม่รวมไปถึงรถยนต์ซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลของโจทก์ในความครอบครองของ ส. ด้วย แม้ภายหลังจำเลยที่ 3 ทำสัญญาว่าจ้างรักษาความปลอดภัยแก่บรรดาทรัพย์สินของจำเลยที่ 3 กับจำเลยที่ 2 แล้ว จำเลยที่ 3 ได้แจ้งระเบียบรักษาความปลอดภัยซึ่งได้มาจากการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางป้องกันการโจรกรรมทรัพย์สินจากคณะกรรมการนิติบุคคลอาคารชุดและเจ้าของร่วม เช่น การตรวจสอบสต็อกเกอร์ที่ติดรถยนต์ การรับบัตรอนุญาตจอดรถยนต์และการตรวจสอบการขนของเข้าออกอาคาร

ตามระเบียบรักษาความปลอดภัย แต่ก็ยังเป็นเพียงมาตรการให้เกิดความปลอดภัยหรือความสงบเรียบร้อยในอาคารชุด ทั้งเป็นการควบคุมผู้ใช้สอยอาคารจอตลอดซึ่งเป็นทรัพย์สินส่วนกลางในอาคารชุดมิให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้ หากได้มีความหมายครอบคลุมไปถึงการรักษาความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้ใด เพราะไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ 3 พฤติการณ์เช่นนั้นจึงไม่ก่อให้เกิดหน้าที่ของจำเลยที่ 3 ในอันที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยแก่รถยนต์อันเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของร่วม ทั้งสัญญาที่จำเลยที่ 3 ว่าจ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัยยังมีลักษณะเป็นการทำแทนเพื่อประโยชน์ของเจ้าของร่วมทุกคนในอาคารชุดรวมทั้ง ส. ผู้ครอบครองรถยนต์ของโจทก์ด้วย เงินที่ใช้ในการว่าจ้างจำเลยที่ 2 ก็มาจากเงินที่เจ้าของร่วมทุกคนชำระเป็นเงินกองทุนและเงินค่าใช้จ่ายส่วนกลาง จำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นตัวแทนของเจ้าของร่วมในการว่าจ้างจำเลยที่ 2 รักษาความปลอดภัย จึงไม่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

ข้อสังเกต: โดยทั่วไปคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์ จะให้บริการที่จอดรถอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- ที่จอดรถในอาคาร ซึ่งมักเก็บค่าบริการจอดรถในอาคารในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ค่าเช่าที่จอดรถหรือค่าส่วนกลาง อันมีลักษณะเป็นทางเลือกเพื่อความสะดวกในการสงวนที่จอดรถสำหรับผู้พักอาศัยที่ชำระค่าที่จอดรถและเพื่อป้องกันรถยนต์ไม่ให้เสียหายจากแสงแดดหรือฝนตกเท่านั้น ไม่ใช่สิทธิของผู้พักอาศัยทุกคนและไม่ใช่การรับฝากทรัพย์สิน ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุโจรกรรมขึ้น เจ้าของคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์ จึงไม่ต้องรับผิดชอบ อีกทั้งคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์นั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นที่พักอาศัยส่วนบุคคล ไม่มีหน้าที่ในการรับฝากทรัพย์สินหรือสอดส่องดูแลรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้พักอาศัยแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อรถยนต์ของผู้พักอาศัยในคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์สูญหายเจ้าของคอนโดมิเนียมและอพาร์ทเมนต์จึงไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อการละเมิด ส่วนกรณีที่มีการจัดให้แลกบัตรเข้าออก มีระบบรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ นั้น ก็เป็นเพียงการบริหารจัดการภายในเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยเท่านั้น หากใช้เป็นเหตุให้เกิดหน้าที่คุ้มครองทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้พักอาศัยแต่อย่างใด

- ที่จอดรถบริเวณรอบอาคาร กรณีผู้พักอาศัยไม่ประสงค์จะชำระค่าที่จอดรถดังกล่าว ผู้พักอาศัยก็สามารถเลือกที่จะจอดรถบริเวณถนนโดยรอบอาคารได้

ส่วนห้างสรรพสินค้า มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการลูกค้าเพื่อประโยชน์ทางการค้า รวมถึงการให้บริการด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการคุ้มครองความปลอดภัยของลูกค้าและทรัพย์สินของลูกค้าอันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าไปซื้อสินค้าของลูกค้าและส่งผลต่อยอดจำหน่ายสินค้าของห้างสรรพสินค้าด้วย ทำให้ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อการละเมิดกรณีรถยนต์สูญหายในห้างสรรพสินค้าซึ่งแตกต่างจากกรณีรถยนต์สูญหายในที่จอดรถคอนโดมิเนียม หรืออพาร์ทเมนต์

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่ากรณีรถยนต์สูญหายในสถานที่ใด หากใช่เจ้าของสถานที่ ผู้ประกอบกิจการ หรือนิติบุคคลเจ้าของสถานที่นั้น ๆ จะต้องรับผิดชอบเพื่อการละเมิดในทุกกรณีแต่อย่างใดไม่ เพราะการรับผิดชอบเพื่อการละเมิดดังกล่าวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ข้อบังคับ ข้อกำหนดหรือข้อตกลงในสัญญา รวมถึงประเพณีปฏิบัติของแต่ละกรณี ๆ ไป

